

ЦИФРОВИЙ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В РЕСПУБЛІЦІ КОРЕЯ

Петько Станіслав Михайлович

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри міжнародного менеджменту
КНЕУ імені Вадима Гетьмана (м. Київ, Україна)

Починаючи з 1990-х років, важливим фактором подальшого економічного зростання в Республіці Корея стало формування децентралізованих місцевих громад, свідомого громадянського суспільства та вибір урядового вектору щодо сприяння становленню демократичних принципів управління в державному апараті на всіх рівнях існуючої влади. Переживши Корейську війну (1950–1953) та майже двадцятирічну диктатуру генерала Пак Чон Хі (*Park Chung-Hee*) протягом 1961–1978 рр. та його послідовника Чон Ду Хвана (*Chun Doo-Hwan*) упродовж 1980–1988 рр., Республіка Корея залишалася доволі централізованою та авторитарною азійською країною з елементами жорсткого колективізму та ієрархічною структурою управління в усіх організаціях. Аналізуючи останні світові тренди того часу в державному управлінні та економічні виклики, які постали перед Республікою Корея, уряд країни прагнув якнайшвидше трансформувати систему державного управління з курсом на децентралізацію місцевих органів влади та поступовим наданням їм часткової автономності.

Після приходу до влади у 1998 році восьмого Президента Республіки Корея Кім Де Чжун (*Kim Dae-Jung*), у країні почалися запроваджуватися кардинальні реформи в напрямку: захисту прав людини, реформування трудового законодавства, створення прозорих інститутів демократії (особливо громадських організацій), децентралізації влади та формування місцевих громад, цифровізації державного апарату. Прийшовши до влади демократичним шляхом у 1998 році, Кім Де Чжун (*Kim Dae-Jung*) отримав країну, яка переживала найгострішу Азійську валютно-фінансову кризу (1997–1998 рр.), а завдяки вдалих економічних та політичних реформ протягом свого правління зміг швидко вивести Республіку Корея з кризи.

Основні фактори, що сприяли демократизації та розвитку громадянського суспільства в Республіці Корея (1990-ті та початок 2000-х років) були: глобалізація, інформатизація (ІКТ революція), цифровізація секторів економіки та державного апарату, надання державних послуг в електронному режимі, розширення прав і можливостей громадян, поява плюралістичного суспільства, провал політики централізованих урядів (особливо розпад СРСР та інших країн Радянського блоку), зменшення ролі централізації влади серед провідних країн світу. Крім зазначених вище факторів, лояльні режими до демократичного руху Республіки Корея адміністрацій Президентів Кім Йон Сам (*Kim Young-Sam*, 1993–1998 роки на посаді) та Кім Де Чжун (*Kim Dae-Jung*, 1998–2003 роки на

посаді) сприяли створенню громадянських організацій. Адміністрація дев'ятого Президента Республіки Корея Но Му Хьон (*Roh Moo-Hyun, 2003–2008*) продовжила починання попередніх двох президентів країни та всіляко сприяла розвитку громадянських організацій у країні.

У такий спосіб, південнокорейське суспільство поступово перейшло від вертикально централізованої структури влади до горизонтально децентралізованого управління з наданням часткових автономій органам місцевого самоврядування. Тому, південнокорейські місцеві органи влади та міста не завжди погоджуються або взагалі не приймають політику, яку проводить центральний уряд країни (це особливо стосується розподілу державного бюджету за основними статтями видатків). Члени місцевих рад та голови органів місцевого самоврядування, які обрані місцевими жителями стали набагато автономнішими, ніж були раніше. Зростаюче використання інтернету стимулювало до формування детермінованої у часі та просторі горизонтальної мережі серед усіх членів регіональних спільнот [13].

Починаючи з 2003 року спостерігаються безпрецедентні зміни в децентралізації влади та місцевого самоврядування [13]. В Республіці Корея існує три спеціальних Акти, які законодавчо прийняті Національною Асамблеєю, що забезпечують законодавче та інституціональне підґрунтя для подальшої децентралізації [10]: *Спеціальний Акт про збалансований національний розвиток* (The Special Act on Balanced National Development, 2004) [12], призначений для сприяння розвитку стратегічних секторів економіки в регіонах країни та підвищення ефективності впровадження комплексної та збалансованої політики розвитку міст та сільської місцини. *Спеціальний Акт про багатофункціональне адміністративне місто* (The Special Act for the Multifunctional Administrative City, 2005 year) [9], який було прийнято для підготовки переходу від централізації до децентралізації влади в столичному регіоні. *Спеціальний Акт про децентралізацію* (The Special Act on Decentralization, 2004 year) [6; 14], основна ціль якого на практиці покращити наслідки від децентралізації влади шляхом підвищення потенціалу незалежності місцевих автономних органів самоврядування.

Впродовж останніх двадцяти років уряд Республіки Корея приділяв значну увагу розвитку місцевим громадам та розвитку громадянського суспільства в країні, бо саме місцеві органи влади є набагато прозорішими, доступними та ближчими до людей, а звичайні виборці ведуть активну участь у політичному житті країни. Участь населення країни у політичному житті та прийнятті рішень є одним із критичних факторів ефективного місцевого управління [8].

У контексті сказаного, звернемо увагу, що однією з найбільших статей видатків бюджету Республіки Корея за звітні періоди 2023 та 2024 років є витрати на *публічне адміністрування та місцеве самоврядування*, що свідчить про безпрецедентну важливість розвитку публічного адміністрування, розвиток місцевого самоврядування та громадянського суспільства в країні (табл. 1).

Як бачимо на таблиці 1, основні статті видатків південнокорейського бюджету в 2024 році – це видатки на медицину та зростання соціальних

стандартів (179.9 млрд дол. США), публічне адміністрування та місцеве самоврядування (82.4 млрд дол. США – 2 місце) та освіти (66.4 млрд дол. США). Незважаючи на незначну девальвацію південнокорейської вони до долара США, такі показники бюджету Республіки Корея свідчить про те, що він є соціально-орієнтованим, який спрямований на зростання соціальних стандартів жителів країни, їх благополуччя та розвиток місцевого самоврядування.

Обравши вектор цифровізації державного апарату, Республіка Корея досягла значних результатів в *електронному урядуванні* (e-government), що стало імперативом для її подальшого стійкого розвитку. Вдала участь країни в глобалізаційних процесах та інформатизації слугувала цифровізації основних секторів економіки за сприянням урядової політики. Використання наявної потужної цифрової інфраструктури, ІКТ, фінансового ресурсу, НДДКР та інтелектуального капіталу в Республіці Корея забезпечило швидку реалізацію даної моделі управління [1; 2; 3; 4].

Таблиця 1

Видатки бюджету Республіки Корея по основним секторам за 2023 та 2024 роки (млрд дол. США)

Бюджет за секторами		2023 фін. рік	2024 фін. рік	Зміни бюджетів	
				2024–2023	у %, +/-
●	Загальні доходи бюджету	463.5	453.4	-10.1	-2,2
●	Загальні видатки бюджету	473.1	486.6	13.5	2,9
1.	Медицина, зростання соціальних стандартів	167.4	179.9	12.5	7,5
2.	Освіта	71.3	66.4	-4.9	-6,9
3.	Культура, спорт, туризм	6.4	6.5	0.1	1,6
4.	Навколишнє середовище, екологія	9.1	9.3	0.2	2,2
5.	НДДКР	23.1	19.1	-3.9	-16,9
6.	Промисловість, енергетика, SMEs	19.3	20.2	0.9	4,7
7.	Об'єкти соціальної інфраструктури	18.5	19.4	0.9	4,9
8.	Сільське господарство	18.1	18.8	0.7	3,9
9.	Оборона	42.2	44.1	1.9	4,5
10.	Розвиток дипломатії	4.7	5.7	1.0	21,3
11.	Соціальний порядок та безпека	16.9	18.1	1.2	7,1
12.	Публічне адміністрування та місцеве самоврядування	83.1	82.4	-0.7	-0,08

Бюджети 2023 року та 2024 року прораховані за середньорічним курсом 1 USD – 1350 KRW

Джерело: складено автором на основі [5; 11]

Пропонуємо до розгляду позиціонування Республіки Корея в «Індексі розвитку електронного уряду» (E-Government Development Index, EDGI) за 2022 рік, який включає при загальному своєму розрахунку, такі 3 субіндекси, що характеризують рівень використання ІКТ у державному апараті: «Індекс людського капіталу» (Human Capital Index, HCI), «Індекс інфраструктури телекомунікацій» (Telecommunication Infrastructure Index, TII), «Індекс локальних онлайн-сервісів» (Local Online Service Index, LOSI) [1; 4].

З математичної точки зору, «Індекс розвитку електронного уряду» розраховується як середньоарифметичний показник у взаємному співвідношенні

з іншими трьома субіндексами електронного уряду: розвиток телекомунікаційної інфраструктури (ТІ), людський капітал (НСІ) та якість онлайн-обслуговування, що виражений у субіндексі (ЛОСІ) (табл. 2).

Представлені дані на таблиці 2 свідчать, що лідерами «Індексу розвитку електронного уряду» за 2022 рік стали високорозвинуті країни переважно європейського континенту, де першу сходинку посіла Данія із показником *EDGI* = 0.9717, другу – Фінляндія (*EDGI* = 0.9533) та третю – Республіка Корея з показником *EDGI* = 0.9529. Крім згаданих країн у першій десятці опинилися ще чотири представники європейського континенту, дві країни з Океанії та одна країна Північноамериканського регіону. Україна отримала 46 сходинку в «Індексі розвитку електронного уряду», а замикають рейтинг Еритрея та Південний Судан, які знаходяться на 192 та 193 сходинках відповідно.

Таблиця 2

Республіка Корея в «Індексі розвитку електронного уряду» за 2022 р.

№	Країна	EDGI	ЛОСІ	ТІ	НСІ	Рівень доходу
1	Данія	0.9717	0.9797	0.9795	0.9559	Високий
2	Фінляндія	0.9533	0.9833	0.9127	0.9640	Високий
3	Республіка Корея	0.9529	0.9826	0.9674	0.9087	Високий
4	Нова Зеландія	0.9432	0.9579	0.8896	0.9823	Високий
5	Ісландія	0.9410	0.8867	0.9705	0.9657	Високий
6	Швеція	0.9410	0.9002	0.9580	0.9649	Високий
7	Австралія	0.9405	0.9380	0.8836	1	Високий
8	Естонія	0.9393	1	0.8949	0.9231	Високий
9	Нідерланди	0.9384	0.9026	0.9620	0.9506	Високий
10	США	0.9151	0.9304	0.8874	0.9276	Високий
11	Великобританія	0.9138	0.8859	0.9186	0.9369	Високий
14	Японія	0.9002	0.9094	0.9147	0.8765	Високий
19	Франція	0.8832	0.8768	0.8944	0.8784	Високий
22	Німеччина	0.8770	0.7905	0.8957	0.9446	Високий
28	Казахстан	0.8628	0.9344	0.7520	0.9021	Вище середнього
34	Польща	0.8437	0.7929	0.8348	0.9033	Високий
43	КНР	0.8119	0.8876	0.8050	0.7429	Вище середнього
46	Україна	0.8029	0.8148	0.7270	0.8669	Вище середнього
48	Туреччина	0.7983	0.860	0.6626	0.8722	Вище середнього
60	Грузія	0.7501	0.6111	0.7409	0.8984	Вище середнього
64	Вірменія	0.7364	0.7221	0.6925	0.7945	Вище середнього
69	Узбекистан	0.7265	0.7440	0.6575	0.7778	Нижче середнього
83	Азербайджан	0.6937	0.6119	0.6761	0.7932	Вище середнього
103	Єгипет	0.5895	0.5730	0.5579	0.6375	Нижче середнього
105	Індія	0.5883	0.7934	0.3954	0.5761	Нижче середнього
180	КНДР	0.2859	0.1579	0.0508	0.649	Низький
192	Сомалі	0.134	0.2944	0.1074	0	Низький
193	Південний Судан	0.0852	0.0518	0	0.2038	Низький

Джерело: складено автором на основі [7]

Друга сходинка позиціонування Республіки Корея в глобальному індексі *EDGI* свідчить про ефективну та гармонічну взаємодію органів усіх рівнів

державної влади з організаціями та громадянами країни в електронному форматі, використовуючи інтернет платформи для надання державних сервісів.

Отже, для розвитку моделі державного управління *e-government*, Уряд Республіки Корея зробив основний акцент на задоволення інформаційних потреб населення у впровадженні ІКТ в систему освіти та культури. Створення єдиного інформаційного середовища в межах усієї країни підтримане потужною ІКТ інфраструктурою не тільки посилило позиціонування країни, а й забезпечило *практичне значення головного принципу демократії – південнокорейський народ основний носій влади.*

Література

1. Петько С. М. Вплив цифровізації державного апарату на розвиток демократії в Республіці Корея. *Пріоритетні напрями досліджень в науковій та освітній діяльності: проблеми та перспективи* : зб. тез доп. II Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю (м. Рівне, 12–13 жовт. 2022 р.) Рівне : КЗВО «Рівн. мед. акад.», 2022. С. 353–357. URI: <https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/39351>
2. Петько С. М. Роль освіти, інновацій та ІКТ у побудові цифрової економіки Республіки Корея [Електронний ресурс]. *Цифрова економіка та економічна безпека* : електр. наук.-практ. журн. / Причорномор. наук.-дослід. ін-т економіки та інновацій, Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка ; [редкол.: Кудріна О. Ю. (голов. ред.) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – Одеса, 2022. №2 (02). С. 161–167. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.2-27>
3. Петько С. М. Транснаціональний компонент розвитку економіки Південної Кореї в умовах цифрової революції. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління* : наук. журн. / М-во освіти і науки України, Таврійськ. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського ; [редкол.: В. Г. Горник (голов. ред.) та ін.]. – Київ : Вид. дім «Гельветика», 2020. Т. 31, № 3. Ч. 1. С. 36–43. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-3-7>
4. Петько С. М. Цифровий прорив Республіки Корея у сфері державного урядування [Електронний ресурс]. *Економіка та суспільство* : електр. наук. фах. вид. / М-во освіти і науки України, Мукачів. держ. ун-т ; [редкол.: О. П. Головка (голов. ред.) та ін.]. – Електрон. текст. дані. – Мукачево, 2022. Вип. 42. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-47>
5. 2024 Budget Proposal and 2023–2027 National Fiscal Management Plan / Ministry of Economy and Finance. August 29, 2023. URL: <https://english.moef.go.kr/pc/selectTbPressCenterDtl.do?boardCd=N0001&seq=5622>
6. Best In Law and Development / Korea Law. URL: https://elaw.klri.re.kr/eng_mobile/main.do
7. E-Government Survey 2022. The Future of Digital Government / Department of Economic and Social Affairs United Nations. New York, 2022. 311 p.
8. Local Administration over the Past 20 Years / Ministry of the Interior and Safety of the Republic of Korea. URL: <https://www.mois.go.kr/eng/sub/a03/LocalAdmin20Y/screen.do>

9. Local Autonomy Act : Act No. 18092, Apr. 20, 2021.
URL: https://elaw.klri.re.kr/eng_mobile/ganadaDetail.do?hseq=57596&type=abc&key=LOCAL%20AUTONOMY%20ACT¶m=L
10. Local Governments. Korea.net.
URL: <https://www.korea.net/Government/Constitution-and-Government/Local-Governments>
11. Real Time Major Forex Rates / Investing com. URL:
<https://www.investing.com/currencies/streaming-forex-rates-majors>
12. Special Act on Balanced National Development. URL :
https://elaw.klri.re.kr/eng_mobile/viewer.do?hseq=31914&type=part&key=10
13. Pan Suk Kim. Local Governance and Civil Social in Korea :Toward Participatory and Better Governance / Republic of Korea. Yonsei University Republic of Korea, 2005, pp. 149–163.
14. Special Act on Decentralization And Restructuring of Local Administrative Systems : Act No. 11829, May 28, 2013 / Korea legislation research institute. URL:
https://elaw.klri.re.kr/eng_service/lawView.do?lang=ENG&hseq=28411